

Lääkäriliiton sanastoja suomi-englanti:

- Lääkärien virka- ja arvonimikkeitä**
- Lääketieteen erikoisalot**
- Terveydenhuollon organisaatio ja laitoksia**

Lisääntyneet kansainvälisen yhteydet ovat lisänneet myös tarvetta yhtenäistää lääkärin työhön liittyvien termien englanninkielisiä käännöksiä. Koska virallisia käännöksiä ei ole, käytäntö on kirjavaa ja joskus jopa harhaanjohtavaa.

Lääkäriliiton termityöryhmä on valmistellut jäljempänä olevat luettelot, joiden ensisijaisena tarkoituksena on helpottaa kansainväliseen käyttöön tarkoitettujen nimikorttien ja ansioluettelujen tekoa. Tarkoituksena on myös päästä mahdollisimman yhdenmukaiseen käytäntöön eri viranomaisten, yliopistojen ja laitosten kanssa.

Työryhmä on käyttänyt lukuisia erilaisia lähteitä: kirjallisuutta, lehtiä, sanastoja, internetiä, EU-direktiivejä, Euroopan erikoislääkäriliiton UEMS:n julkaisuja, omia tiedostojaan sekä henkilökohtaisia kontakteja. Alustavista luetteloista pyydettiin myös lausuntoja/ kommentteja kaikilta lääkäriyhdistyksiltä ja liiton alaosastoilta, jotka edustavat virallista erikoisalaa sekä eräiltä viranomaisilta, laitoksilta, järjestöiltä ja henkilöiltä. Saatuja kommentteja hyödynnettiin lopullisten luetteloiden laadinnassa. Tosin kaikkia esityksiä ei ole luetteloihin voitu sisällyttää, vaan joidenkin kohdalla on jouduttu tekemään kompromisseja ryhmän yleislinjojen tai muiden syiden perusteella.

Lääketieteen erikoisaloista ja lääketieteellisistä tutkinnoista on pyritty antamaan mahdollisimman yksiselitteiset suositukset. Virkanimikkeistä sen sijaan ei voida antaa yhtä ainoaa suositusta, koska eri maiden virat eivät ole sisällöllisesti tai hallinnolliselta asemaltaan verrannollisia. Koko terveydenhuoltojärjestelmä esim. Britanniassa ja USA:ssa poikkeaa niin suuresti suomalaisesta, etteivät näiden maiden nimikkeet sovellu suoraan suomalaisten vastineiksi. Luettelon ensimmäinen vastine on yleensä työryhmän ensisijainen suositus nimenomaan suomalaisen nimikkeen yleiskäännökseksi, mutta vastineen valinta riippuu käyttötarkoituksesta. Työpaikkakohtaisesti olisi suositeltavaa laatia omat luettelot kyseisen organisaation nimikkeistä. Merkinnät (Br.) ja (Am.) tarkoittavat brittien tai amerikkalaisten lähinnä vastaavaa nimikettä, jota voidaan käyttää esimerkiksi selitettäessä viran asemaa tai sisältöä muissa maissa.

Lääkäriliiton työryhmään kuuluivat puheenjohtajana koulutuspäällikkö Hannu Halila Lääkäriliitosta sekä jäsenenä kielenkääntäjä Stig Fogde HUS:ista (myöhemmin Kuntaliitossa), virallinen kääntäjä, DKK Anita Paajanen-Mannila Lääketieteellisestä käännöstoimistosta, kielenkääntäjä Raija Taurovaara sosiaali- ja terveysministeriöstä ja sihteerinä koulutussuunnittelija Pirjo Kannisto Lääkäriliitosta. Lisätietoja saa erityisesti Pirjo Kannistolta, puh. (09) 3930 744, osoite Suomen Lääkäriliitto, PL 49, 00501 Helsinki, sähköposti pirjo.kannisto@fimnet.fi.

Oikeinkirjoitus:

Luetteloissa on käytetty brittiläistä (kreikkaan ja latinaan pohjautuvaa) kirjoitustapaa, mutta yhtä hyvin voidaan käyttää amerikkalaista tapaa, jolloin esim. ae = e. Kirjoitustavassa tulee luonnollisesti olla johdonmukainen.

Erikoisalot ja tutkinnot on luetteloissa kirjoitettu isoin alkukirjaimin, virkanimikkeet sen sijaan pienin. Tässä suhteessa kirjoitustapa vaihtelee englanninkielisissäkin maissa: tutkinnot kirjoitetaan säännönmukaisesti isoin alkukirjaimin, samoin erikoisalot usein muttei aina, virkanimikkeet useimmiten yleisnoina pienin alkukirjaimin mutta esim. nimikortissa isoin.

Muita sanastoja:

Joutsen Matti: Lakikielen sanakirja (su-en). 1995.

Kunnallishallinnon sanasto suomi-englanti-suomi. Suomen Kuntaliitto 2000.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sanastot (fi-sv-en). Stakes & Tekniikan Sanastokeskus 1997.

Valtionhallinnon sanastoa englanniksi (fi-sv-en). Valtioneuvoston kanslian kielipalvelun julkaisusarja. Oy Edita Ab 1998.

Valtioneuvoston sanasto (fi-sv-da-en-de-nl-fr-es-pt-it-el-et-ru). Valtioneuvoston kanslian kielipalvelun julkaisusarja. Oy Edita Ab 1998.

Yliopistosanasto (fi-sv-en-de-fr-ru-es). Valtioneuvoston kanslian kielipalvelun julkaisusarja. Oy Edita Ab 1998.

Lääkärien virka- ja arvonimikkeitä

Am. = amerikkalainen nimike

Br. = brittiläinen nimike

Kursivoidut tekstit ovat esimerkkejä

amanuenssi	junior house officer
apulaislääkäri	assistant physician doctor in training house officer (Br., ei erikoistumisvirka) senior house officer (Br., erikoistumisvirka) (senior) registrar (Br., suppean erikoisalan apulaislääkäri) resident (Am.) fellow (Am., suppean erikoisalan apulaislääk.) intern (Am., ei erikoistumisvirka)
apulaisopettaja	clinical lecturer clinical instructor (Am.) assistant professor (Am.)
apulaisprofessori	associate professor
apulaisylilääkäri	deputy... (ks. ylilääkäri, esim. <i>deputy chief physician</i>) deputy chief (<i>Deputy Chief, Paediatric Dept.</i>) assistant chief (<i>Assistant Chief of Surgery, Am.</i>) associate... (ks. ylilääkäri, esim. <i>associate chief physician</i>)
asiantuntijalääkäri	medical adviser medical expert
assistentti	assistant
dekaani	dean
dosentti	docent reader (Br.) senior lecturer (Am.) associate professor (Am.)
erikoislääkäri	specialist <i>cardiologist, obstetrician, haematologist, jne</i> medical specialist consultant (Br.)
erikoislääkärin tutkinto	Specialist Degree in Medicine

erikoistuva lääkäri	doctor in training specialising physician ks. myös apulaislääkäri
”eurolääkäri”	ks. perusterveydenhuollon lisäkoulutuksessa oleva lääkäri
hallinnollinen apulaisylilääkäri	administrative deputy chief physician ks. myös apulaisylilääkäri
hallintoylilääkäri	chief administrative physician chief administrative medical officer chief medical administrator
johtajalääkäri	medical director
johtajaylilääkäri	medical director
johtava lääkäri	medical director director of medical services director of health services (esim. tk:ssa) chief of staff (Am.)
johtava työterveyslääkäri	chief occupational health physician
johtava ylilääkäri	medical director (ks. myös johtava lääkäri)
kliininen opettaja	clinical lecturer clinical instructor (Am.) assistant professor (Am.)
laillistettu erikoislääkäri	licensed medical specialist (in...)
laillistettu lääkäri	licensed physician
laillistettu yleislääkäri	licensed general practitioner (right to practise independently as a general practitioner)
lääketieteellinen asiantuntija	medical adviser
lääketieteellinen neuvonantaja	medical adviser
lääketieteen ja kirurgian tohtori	Doctor of Medical Science D.Med.Sc. M.D., Ph.D. (Am.) (myös:) Doctor of Medicine and Surgery
lääketieteen kandidaatti	Bachelor of Medicine B.M.

lääketieteen lisensiaatti	Licentiate of Medicine Lic. Med. M.D.
lääketieteen opiskelija	medical student
lääketieteen tohtori	Doctor of Medical Science D.Med.Sc. M.D., Ph.D. (Am.)
lääkäri	doctor physician M.D.
lääninlääkäri	provincial medical officer
oikeuslääkäri	medicolegal officer (of provincial administration) medical examiner
omalääkäri	family doctor personal doctor
orientoivan vaiheen lääkäri	pre-licence physician pre-registration house officer (Br.) intern (Am.)
osastonlääkäri	senior physician senior ward physician (ks. myös erikoislääkäri)
osastonylilääkäri	head of department/section chief of department/section department head chief specialist (erikoislääkäreiden esimies) (ks. myös ylilääkäri)
perusterveydenhuollon lisäkoulutuksessa oleva lääkäri	doctor in specific training in general medical practice
professori	professor
sairaалalääkäri (erikoistuvan lääkärin virkanimikkeenä)	doctor in training (ks. myös apulaislääkäri)
terveysjohtaja	director of health services
terveyskeskuslääkäri	health centre physician general practitioner (Br.) GP (Br.)

terveystoimen johtaja	director of health services
toimialajohtaja	chief of department head of department
tulosyksikön johtaja	chief of division head of division
työterveyslääkäri	occupational health physician industrial physician
vastaava lääkäri	chief medical officer (<i>Chief Medical Officer, Maternal and Child Care</i>) physician-in-charge
väestövastuulääkäri	family doctor personal doctor
yksityislääkäri	private practitioner
yleislääkäri	general practitioner GP
ylilääkäri	chief physician senior medical officer (viranomainen) physician-in-chief head physician chief of service (<i>Chief of Service, Emergency Room, Am.</i>) head (<i>Head, Paediatric Department</i>) chief (<i>Chief Paediatrician</i>) chief medical officer clinical director

Erikoisalalat ja erityispätevyudet

1. VANHAT ERIKOISALAT

Pääala

- Suppeat alat

Specialty

- Subspecialty

anestesiologia	Anaesthesiology
foniatria	Phoniatrics
- audiologia	- Audiology
fysiatria	Physical and Rehabilitation Medicine
geriatria	Geriatrics
iho- ja sukupuolitaudit	Dermatology and Venereology
- allergologia	- Allergology
- ammatti-ihotaudit	- Occupational Dermatology
keuhkosairaudet	Respiratory Medicine
- allergologia	- Allergology
kirurgia	Surgery
- gastroenterologia	- Gastroenterological Surgery
- ortopedia ja traumatologia	- Orthopaedics and Traumatology
- urologia	- Urology
- thorax- ja verisuonikirurgia	- Thoracic and Cardiovascular Surgery
- lastenkirurgia	- Paediatric Surgery
- plastiikkakirurgia	- Plastic Surgery
- käsikirurgia	- Hand Surgery
kliininen farmakologia	Clinical Pharmacology
kliininen fysiologia	Clinical Physiology
- lastenfysiologia	- Paediatric Clinical Physiology
- isotooppitutkimukset	- Nuclear Medicine
kliininen kemia	Clinical Chemistry
- endokrinologiset laboratoriotutkimukset	- Endocrinology
- hematologiset laboratoriotutkimukset	- Laboratory Haematology
- isotooppitutkimukset	- Nuclear Medicine
- proteiiniKemialliset tutkimukset	- Protein Chemistry
- teollisuustoksikologiset tutkimukset	- Industrial Toxicology
- lääkeaineiden laboratoriotutkimukset	- Medicinal Substance Analyses
kliininen mikrobiologia	Clinical Microbiology
- bakteriologia	- Bacteriology
- immunologia	- Immunology
- virologia	- Virology
kliininen neurofysiologia	Clinical Neurophysiology
korva-, nenä ja kurkkutaudit	Otorhinolaryngology
- audiologia	- Audiology
- allergologia	- Allergology
lastenneurologia	Child Neurology
lastenpsykiatria	Child Psychiatry
- nuorisopsykiatria	- Adolescent Psychiatry
lastentaudit	Paediatrics
- lastengastroenterologia	- Paediatric Gastroenterology
- lastenallergologia	- Paediatric Allergology

- lastenendokrinologia	- Paediatric Endocrinology
- lasteninfektiosairaudet	- Paediatric Infectious Diseases
- lastenkardiologia	- Paediatric Cardiology
- neonatologia	- Neonatology
- lastennefrologia	- Paediatric Nephrology
- lastenhematologia	- Paediatric Haematology and Oncology
leukakirurgia	Maxillofacial Surgery
liikuntalääketiede	Sports and Exercise Medicine
naistentaudit ja synnytykset	Obstetrics and Gynaecology
- syöpätaudit ja sädehoito	- Gynaecological Oncology
- gynekologinen endokrinologia	- Gynaecological Endocrinology
- gynekologinen endoskopia	- Gynaecological Endoscopy
- perinatologia	- Perinatology
neurokirurgia	Neurosurgery
neurologia	Neurology
- geriatria	- Geriatrics
oikeuslääketiede	Forensic Medicine
patologia	Pathology
- neuropatologia	- Neuropathology
- pediatriinen patologia	- Paediatric Pathology
perinnöllisyyslääketiede	Clinical Genetics
psykiatria	Psychiatry
- nuorisopsykiatria	- Adolescent Psychiatry
- geriatria	- Psychogeriatrics
- oikeuspsykiatria	- Forensic Psychiatry
radiologia	Radiology
- lastenradiologia	- Paediatric Radiology
- neuroradiologia	- Neuroradiology
- isotooppitutkimukset	- Nuclear Medicine
silmätaudit	Ophthalmology
- neuro-oftalmologia	- Neuro-ophthalmology
sisätaudit	Internal Medicine
- allergologia	- Allergology
- endokrinologia	- Endocrinology
- gastroenterologia	- Gastroenterology
- geriatria	- Geriatrics
- kliininen hematologia	- Clinical Haematology
- infektiosairaudet	- Infectious Diseases
- kardiologia	- Cardiology
- nefrologia	- Nephrology
- reumatologia	- Rheumatology
syöpätaudit ja sädehoito	Oncology and Radiotherapy
terveydenhuolto	Public Health
työterveyshuolto	Occupational Health
- työlääketiede	- Occupational Medicine
- ympäristöterveydenhuolto	- Environmental Health Services
yleislääketiede	General Practice
- ympäristöterveydenhuolto	- Environmental Health Services
hallinnon pätevyys	Diploma in Health Administration

2. UUDET ERIKOISALAT

anestesiologia ja tehohoito	Anaesthesiology and Intensive Care Medicine
endokrinologia	Endocrinology
foniatria	Phoniatrics
fysiatria	Physical and Rehabilitation Medicine
gastroenterologia	Gastroenterology
gastroenterologinen kirurgia	Gastroenterological Surgery
geriatria	Geriatrics
ihotaudit ja allergologia	Dermatology and Allergology
infektiosairaudet	Infectious Diseases
kardiologia	Cardiology
keuhkosairaudet ja allergologia	Respiratory Medicine and Allergology
kliininen farmakologia ja lääkehoito	Clinical Pharmacology and Pharmacotherapy
kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede	Clinical Physiology and Nuclear Medicine
kliininen hematologia	Clinical Haematology
kliininen kemia	Clinical Chemistry
kliininen mikrobiologia	Clinical Microbiology
kliininen neurofysiologia	Clinical Neurophysiology
korva- nenä- ja kurkkutaudit	Otorhinolaryngology
käsikirurgia	Hand Surgery
lastenkirurgia	Paediatric Surgery
lastenneurologia	Child Neurology
lastenpsykiatria	Child Psychiatry
lastentaudit	Paediatrics
liikuntalääketiede	Sports Medicine
naistentaudit ja synnytykset	Obstetrics and Gynaecology
nefrologia	Nephrology
neurokirurgia	Neurosurgery
neurologia	Neurology
nuorisopsykiatria	Adolescent Psychiatry
oikeuslääketiede	Forensic Medicine
oikeuspsykiatria	Forensic Psychiatry
ortopedia ja traumatologia	Orthopaedics and Traumatology
patologia	Pathology
perinnöllisyyslääketiede	Clinical Genetics
plastiikkakirurgia	Plastic Surgery
psykiatria	Psychiatry
radiologia	Radiology
reumatologia	Rheumatology
silmätaudit	Ophthalmology
sisätaudit	Internal Medicine
suu- ja leukakirurgia	Oral and Maxillofacial Surgery
sydän- ja rintaelinkirurgia	Cardiothoracic Surgery
syöpätaudit	Oncology
terveydenhuolto	Public Health
työterveyshuolto	Occupational Health
urologia	Urology
verisuonikirurgia	Vascular Surgery
yleiskirurgia	General Surgery
yleislääketiede	General Practice

3. LÄÄKÄRILIITON ERITYISPÄTEVYYDET

audiologia	Audiology
diabeteksen hoito	Treatment of Diabetes
ensihoito	Emergency Medicine
hematologiset laboratoriotutkimukset	Laboratory Haematology
kansainvälinen terveydenhuolto	International Health Care
kehitysvammalääketiede	Medical Aspects of Intellectual Disability
kivunhoito	Pain Management
kuntoutus	Rehabilitation
lasten anestesiologia ja tehohoito	Child Anaesthesia and Intensive Care
lastenpsykoterapia	Child Psychotherapy
lastenpsykoterapian kouluttaja	Training of Child Psychotherapy
lastenreumatologia	Paediatric Rheumatology
liikennelääketiede	Traffic Medicine
lääkeala	Pharmaceutical Medicine
neuroanestesiologia	Neuroanaesthesiology
obstetrinen anestesiologia	Obstetric Anaesthesiology
psykoterapia	Psychotherapy
psykoterapian kouluttaja	Training of Psychotherapy
päihdelääketiede	Addiction Medicine
reumaortopedia	Rheuma-Orthopaedics
sairaalahygienia	Hospital Hygiene
seulontamammografia	Screening Mammography
silmäkirurgia	Eye Surgery
sotilaslääketiede	Military Medicine
sukelluslääketiede ja ylipainehappihoito	Diving Medicine and Hyperbaric Oxygen Treatment
sydänanestesia	Cardiac Anaesthesia
unilääketiede	Sleep Medicine
vakuutuslääketiede	Insurance Medicine
yleissairaalapsykiatria	General Hospital Psychiatry

Terveydenhuollon organisaatio ja laitoksia suomeksi ja englanniksi

aluesairaala	regional hospital
kaupunginhallitus	city board town board
kaupunginvaltuusto	city council town council
keskussairaala	central hospital
keskussairaalaopiiri	central hospital district
kunnanhallitus	municipal board
kunnanvaltuusto	municipal council local council
kunta	municipality local authority
kuntayhtymä	joint municipal board
laitossairaala	special institution hospital
lääkäriasema	medical station (private) group practice
lääkärikeskus	(private) medical centre
lääni	province
lääninhallitus - lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimisto	provincial state office - social and health department
mielenterveystoimisto	mental health clinic
mielisairaala	psychiatric hospital mental hospital
mielisairaanhoidopiiri	psychiatric (health) care district mental (health) care district
omalääkärijärjestelmä	family doctor system personal doctor system
opetussairaala	teaching hospital academic hospital

poliklinikka	outpatient department outpatient clinic
päivystyspoliklinikka	emergency room emergency department emergency clinic
(sairaalan vuode)osasto	(hospital) ward
(sairaalan) klinikka	department division
sairaanhoitoalue	hospital area
sairaanhoitopiiri	hospital district
terveysasema	(municipal) health station
terveyskeskuksen sairaala	(municipal) health centre hospital
terveyskeskuksen vuodeosasto	(municipal) health centre ward
terveyskeskus	(municipal) health centre
terveyslautakunta	municipal health board
väestövastuujärjestelmä	family doctor system personal doctor system
yliopistollinen keskussairaala	university central hospital
yliopistosairaala	university hospital

LAITOSTEN YMS NIMIÄ

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS)	Hospital District of Helsinki and Uusimaa
Helsingin yliopistollinen keskussairaala (HYKS)	Helsinki University Central Hospital
Kansaneläkelaitos	Social Insurance Institution
Kansanterveyslaitos	National Public Health Institute
Kunnallinen työmarkkinalaitos	Commission for Local Authority Employers
Kuntaliitto	Association of Finnish Local and Regional Authorities
Lääkelaitos	National Agency for Medicines
Lääketieteellinen tiedekunta	Faculty of Medicine
Opetusministeriö	Ministry of Education
Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus	National Product Control Agency for Welfare and Health
Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus STAKES	National Research and Development Centre for Welfare and Health
Sosiaali- ja terveysministeriö	Ministry of Social Affairs and Health
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim	Finnish Medical Society Duodecim
Suomen Lääkäriliitto	Finnish Medical Association
Terveydenhuollon oikeusturvakeskus	National Authority for Medicolegal Affairs
Työterveyslaitos	Finnish Institute of Occupational Health